II

*(EÜ asutamislepingu / Euratomi asutamislepingu kohaselt vastu võetud aktid, mille avaldamine ei ole kohustuslik)*

# OTSUSED

# KOMISJON

**KOMISJONI OTSUS,**

**29. märts 2006,**

**millega koondumine kuulutatakse kokkusobivaks ühisturuga ja EMP lepinguga**

**(Juhtum nr COMP/M.3975 – Cargill/Degussa)**

*(teatavaks tehtud numbri K(2006) 1034 all)*

**(Ainult ingliskeelne tekst on autentne)**

**(EMPs kohaldatav tekst)**

(2007/783/EÜ)

*Komisjon võttis 29. märtsil 2006 vastavalt nõukogu 20. jaanuari 2004.* aasta määrusele (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle [1] *ja eriti selle artikli 8 lõikele 1 vastu otsuse ühinemist käsitleva juhtumi kohta. Otsuse mittekonfidentsiaalne täielik versioon on kättesaadav juhtumi autentses keeles ja komisjoni töökeeltes konkurentsi peadirektoraadi veebilehel aadressil http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html*

## I. **KOKKUVÕTE**

(1) 21. oktoobril 2005 sai komisjon kavandatavat koondumist käsitleva teatise vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 (kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle; edaspidi „ühinemismäärus") artikli 3 lõike 1 punktile b.

(2) Teatise läbivaatamise tulemusel jõudis komisjon järeldusele, et teatatud tehing kuulub ühinemismääruse kohaldamisalasse.

(3) 23. novembril 2005 esitasid osapooled komisjonile oma kohustused. 14. detsembril 2005 jõudis komisjon järeldusele, et esitatud kohustustele vaatamata tekitab kõnealuse koondumise kokkusobivus ühisturuga tõsiseid kahtlusi, ning otsustas seetõttu algatada ühinemismääruse artikli 6 lõike 1 punktile c vastava menetluse.

(4) Pärast põhjalikku uurimist järeldas komisjon siiski, et teatatud tehingu kokkusobivus ühisturuga ei tekita kahtlusi. Seetõttu tehti ettepanek kuulutada tehing ühisturuga kokkusobivaks vastavalt ühinemismääruse artikli 8 lõikele 1.

## II. **OSAPOOLED JA TEHING**

(5) Cargill on Ameerika Ühendriikide eraettevõtja, mis tegeleb terves maailmas põllumajandustoodete, loomasööda ja toiduainete tootmise ja müümise ning nendega seotud finantsteenuste osutamisega. DFI on Saksa toidukoostisainete ettevõtja, kes kuulub praegu Degussa AG-le, kelle aktsiate peamised omanikud on RAG ja E.ON. DFI kaks peamist haru on DFI Texturant Systems ja DFI Flavours. Tehing seisneb 100 % praegu Degussa AG-le kuuluvate DFI aktsiate omandamises.

## III. **TERVET ÜHENDUST HÕLMAV KOONDUMINE**

(6) Kavandatava tehinguga omandab Cargill täieliku kontrolli DFI üle ühinemismääruse artikli 3 lõike 1 punkti b ja artikli 1 lõike 3 tähenduses.

[1] ELT L 24, 29.1.2004, lk 1.

## IV. **ASJAOMASED TOOTETURUD**

(7) Seoses käesolevas asjaga teostatud komisjoni turuuuringus keskenduti eeskätt *geneetiliselt muundamata vedelletsitiini* (1) ja *geneetiliselt muundamata õlivaba letsitiini* (2) turule. Muud asjaomased turud on *geneetiliselt muundatud letsitiini, pektiini* ja seemnetest saadava toorõli turg.

### 1. **Erinevad letsitiiniturud**

(8) Nn emulgaator letsitiin on emulsioonide stabiliseerimiseks kasutatav toidu koostisaine, mis kujutab endast hüdrofiilsete (näiteks vesi) ja hüdrofoobsete (näiteks õli) ainete segu. Letsitiini kasutatakse peamiselt toiduainete ja loomasööda tootmisel, kuid ka kosmeetikas ning ravimite ja tööstustoodete (näiteks taimekaitsevahendite ja naha) tootmisel. Kuigi letsitiini osa tootmiskuludes jääb tavaliselt alla 1 %, on ta tavaliselt lõpptarbija jaoks tootmisprotsessi seisukohalt väga oluline ja võib põhjalikult muuta lõpptoodete kvaliteeti.

(9) Letsitiin on õlitaimede (tavaliselt sojaoa) pressimise kõrvalsaadus. Väga suur osa (95 %) turul pakutavast letsitiinist on saadud sojaoast ja muu tooraine, nagu rapsi- ja päevalilleseemnete osatähtsus on väike. Letsitiin moodustab sojaoa mahust alla 1 % ja väärtusest tublisti alla 5 %.

a) *Letsitiin ja sünteetilised emulgaatorid ei moodusta ühte tooteturgu*

(10) Emulgaatoreid võib jagada *looduslikeks emulgaatoriteks* (st letsitiin) ja *sünteetilisteks emulgaatoriteks* (näiteks mono- ja diglütseriidid). Esimesi saadakse õlitaimedest, teisi aga toodetakse tehislikult keemiliste reaktsioonide abil. Komisjon tegi turu-uuringuga kindlaks, et nende emulgaatoritüüpide turud on alljärgnevatel põhjustel erinevad.

(11) Turutest näitas, et nõudluse poolelt vaadatuna ei saa letsitiini ja sünteetilisi emulgaatoreid üksteisega asendada tehnoloogilistel põhjustel ja nende omaduste tõttu. See kehtib nii loomasööda kui ka toiduainete tootjate suhtes. Peaaegu mitte ükski geneetiliselt muundamata letsitiini tarbija ei ole seni hakanud kasutama sünteetilist emulgaatorit, kuigi geneetiliselt muundamata letsitiini hind on viimase kahe aasta jooksul kahekordistunud, ning neist suur osa ei kavatse hakata kasutama sünteetilisi emulgaatoreid ka juhul, kui letsitiin kallineks veel 10 % võrra.

b) *Geneetiliselt muundatud ja geneetiliselt muundamata letsitiini turgu tuleb hinnata eraldi*

(12) Turu-uuringuga tehti kindlaks, et Euroopas tuleb eristada geneetiliselt muundatud ja geneetiliselt muundamata letsitiini turgu. Erinevalt ülejäänud maailma tarbijaist on Euroopa tarbijad kindlalt vastu geneetiliselt muundatud toodete kasutamisele. Seetõttu on Euroopa Liit võtnud vastu mitu määrust, mille tulemusena nõutakse alates 2004. aastast geneetiliselt muundatud toiduainete, loomasööda ja nende koostisainete märgistamist ja jälgitavust. (1) Sellest tulenevalt võib letsitiini märgistamise nõudest teha erandi vaid juhul, kui kehtestatakse sertifitseerimise kord („kontrolljälg"), mis hõlmab kogu tootmis- ja turustusahelat ning tõendab, et kasutatav soja on geneetiliselt muundamata ning et pool- ja valmistoodete valmistamiseks kasutatavaid aineid on kogu istutamise, saagikoristuse, hoiustamise, töötlemise ja turustamise käigus hoitud lahus geneetiliselt muundatud ainetest.

(13) Pakkumise poolelt vaadatuna on geneetiliselt muundamata letsitiini toomise kulud oluliselt suuremad kui geneetiliselt muundatud letsitiini tootmise kulud. Geneetiliselt muundamata letsitiini ja geneetiliselt muundatud letsitiini turustusahelad on erinevad. Seetõttu on oluliselt erinevad ka geneetiliselt muundatud ja geneetiliselt muundamata letsitiini hinnad.

c) *Vedelletsitiini, õlivaba ja fraktsioneeritud letsitiini turgu tuleb hinnata eraldi*

(14) Komisjon leidis ka, et võib eristada letsitiini eri liike või vorme, kuna põhitooteks olevat vedelletsitiini saab omakorda rafineerida õlitustamise teel, mille tulemusel saadakse õlivaba letsitiin, või fraktsioneerimise teel, mille tulemusel saadakse fraktsioneeritud letsitiin. (2) Cargill ei tooda fraktsioneeritud letsitiini. Turu-uuringu käigus selgitati välja, et on olemas mitu asjaolu, mis räägivad vedela, õlivaba ja fraktsioneeritud letsitiini eristamise kasuks.

(15) Peaaegu kõik tarbijad osutasid, et nad ei saa vahetada vedelletsitiini õlivaba letsitiini vastu ega vastupidi, kuna asjaomane letsitiini liik vastab nende konkreetsetele vajadustele (näiteks maitse, töötlemine jne) ja neid toodetakse erinevalt. Pakkumise vaatenurgast on õlivaba letsitiini ja fraktsioneeritud letsitiini tootmiseks vaja teatavaid täiendavaid tootmisvahendeid, märkimisväärseid investeeringuid ja asjaomast oskusteavet.

### 2. **Pektiin**

(16) Osapoolte tegevus kattub ka pektiini valdkonnas. Pektiini kasutatakse toodete geelistamiseks, stabiliseerimiseks ja paksendamiseks. Komisjon kaalutles ka pektiini eri liikide üksikasjalikumat eristamist (näiteks õuna- ja tsitruspektiin või eristamine metoksüülisisalduse alusel), kuid jättis kokkuvõttes turu määratlemata, kuna tehing ei kahjusta konkurentsi kummagi turumääratluse alusel.

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta (ELT L 268, 18.10.2003, lk. 1), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1830/2003, milles käsitletakse geneetiliselt muundatud organismide jälgitavust ja märgistamist, geneetiliselt muundatud organismidest valmistatud toiduainete ja sööda jälgitavust ning millega muudetakse direktiivi 2001/18/EÜ (ELT L 268, 18.10.2003, lk. 24).

(2) On olemas ka teatavat liiki muundatud või kohandatud eriletsitiine, kuid neile kuulub ainult kaduvväike turuosa.

## V. **ASJAOMASED GEOGRAAFILISED TURUD**

### 1. **Letsitiin**

(17) Komisjon jõudis järeldusele, et vähemalt *geneetiliselt muundamata letsitiini* turud hõlmavad tervet Euroopa Liitu.

(18) Euroopa turutingimused on erinevad. Euroopa eripära seisneb selles, et tarbijad eelistavad selgelt geneetiliselt muundamata tooteid. Euroopa majanduspiirkonnas müüakse 80 % kogu geneetiliselt muundamata letsitiinist, kuigi kogu maailmas müüdavast letsitiinist müüakse seal ainult 45 %. Peale selle ostavad tarbijad harva otse tarnijatelt, kes asuvad väljaspool Euroopat. See ei ole tingitud ainult transpordikuludest, vaid ka sellest, et paljudele tarbijatele on eriti olulised ka tarnetähtaegadest kinnipidamine ning toote ja tootmisega seotud oskusteabe alane abi. Letsitiini nõudluse struktuur EMPs erineb seega oluliselt letsitiini nõudluse struktuurist ülejäänud maailmas.

(19) Kuigi geneetiliselt muundatud letsitiini (vedel- ja õlivaba letsitiin) turud võivad mõne tunnuse alusel olla ka ülemaailmsed (näiteks nendega seotud õigusaktid on terves maailmas sarnased), oli komisjonil võimalik jätta käesoleva otsuse raames turg täpsemalt määratlemata.

### 2. **Pektiin**

(20) Kuigi turu-uuringu käigus saadi tõendeid, et turg võib hõlmata ainult Euroopa majanduspiirkonda, jäeti geograafiline turg täpsemalt määratlemata, kuna kummagi turumääratluse puhul ei esine konkurentsiprobleeme.

## VI. **HINNANG**

### 1. **Geneetiliselt muundamata vedelletsitiin**

(21) Geneetiliselt muundamata vedelletsitiini EMPd hõlmava turu puhul lükati süvauuringuga kõrvale tõsine kahtlus, et kavandatav tehing ei sobi kokku ühisturuga.

(22) Uuringu käigus selgus, et osapoolte tegelik turuosa ([30–40] %) on väiksem, kui osapooled prognoosisid ([40–50] %), ja leidis kinnitust, et konkurentide avaldatav mõju on piisavalt suur, et piirata osapoolte seisundit turul. Cargilli, DFI ja Solae konkurentide turuosa tegelikult suureneb pidevalt ja märkimisväärselt. Oma turuosa suutsid suurendada mitte ainult väljakujunenud turuosaga toidu koostisainete edasimüüjad Nore Ingredients (kelle turuosa on [5–15] %) ja Helm AG (turuosa [0–10] %). Ka Brasiilia ja India konkurendid on muutunud viimasel ajal Euroopa tarbijate jaoks arvestatavaks alternatiivseks tarnijaks, kuna neist paljudele on (erinevalt Cargillist ja Degussast) geneetiliselt muundamata vedelletsitiini tooraine vahetult kättesaadav. Mõned suuremad toiduaineteja šokolaaditootjad ostavad juba praegu otse Brasiilia tarnijatelt. Juhtivad Brasiilia tootjad on tõestanud, et nad suudavad Euroopas rajada oma turustus- ja logistikavõrgu ning konkureerida juba väljakujunenud turuosalistega, nagu ühinenud ettevõtjad ja Solae.

(23) Brasiilia ja India tootjaid stimuleerivad Euroopa turuosalistega jõulisemalt konkureerima ka geneetiliselt muundamata vedelletsitiini hinna oluline tõus ja paeluvad kasumimarginaalid. Kuna EMP juhtivad turuosalised (Cargill, DFI, Solae) hangivad peaaegu kogu vajamineva geneetiliselt muundamata tooraine Brasiiliast oma tegelikelt või võimalikelt konkurentidelt, siis tõenäoliselt ei toimu geneetiliselt muundamata vedelletsitiini turul niisugust muutust, mis kahjustaks konkurentsi nimetamisväärselt.

(24) Komisjoni turu-uuringuga tehti kindlaks, et ühinemisel ei ole konkurentsi takistavat mõju *kooskõlastatud mõju* näol. See ei tulene ainult asjaolust, et ühinemise järel on kahe suurima turuosalise turuosad asümmeetrilised. Turuuuringu tulemusel saadi kindlaid tõendeid, et geneetiliselt muundamata vedelletsitiini turgu ei saa pidada läbipaistvaks, kuna geneetiliselt muundamata letsitiini hinnakirju ei ole olemas ja hind kujuneb igal üksikjuhul vastavalt tarnija ja tema klientide läbirääkimistele. Sellepärast erineb oluliselt hind, mida ka enam-vähem ühesuurused tarbijad maksavad vedelletsitiini eest.

### 2. **Geneetiliselt muundamata õlivaba letsitiin**

(25) Komisjoni uuring keskendus eeskätt geneetiliselt muundamata õlivaba letsitiini turule, kuna just sellel turul kuulub osapooltele ühiselt eriti suur osa. Kuigi teatise kohaselt oli sellel turul ainult kolm osalist, selgus süvauuringu käigus, et geneetiliselt muundamata õlivaba letsitiini turule on juba tulnud või on tulemas mitu uut turuosalist. See piirab osapoolte võimalust tegutseda konkurentidest sõltumatult.

(26) Turu-uuringu käigus leidis kinnitust, et 2005. aastal oli DFI endiselt geneetiliselt muundamata õlivaba letsitiini suurim tarnija [50–60] % turuosaga. Võttes arvesse ka Cargilli turuosa, mis 2005. aastal oli [0–10] %, moodustaks ühinenud ettevõtjate turuosa [60–70] % EMP geneetiliselt muundamata letsitiini turust.

(27) Lisaks näitas uurimus, et Cargilli seisund õlivaba letsitiini turul on suhteliselt nõrk ning tema konkurentsist väljalangemine ei muudaks turul märkimisväärselt konkurentsiolukorda. Erinevalt peamistest konkurentidest ei ole Cargillil õlivaba letsitiini tootmisrajatisi, vaid ta laseb vajaliku õlivaba letsitiini toota Ameerika Ühendriikides Arkansases asuvas vabrikus. Vabriku tootmisvõimsus on suhteliselt väike ja sedagi ei ole saadud kasutada tõsiste tehniliste probleemide tõttu. Turu-uuringu käigus selgus ka, et hinna madalal hoidmise strateegiat, mille Cargill on valinud geneetiliselt muundamata õlivaba letsitiini turule tulemiseks, ei ole võimalik pikemas perspektiivis järgida tooraine (geneetiliselt muundamata vedelletsitiin) hinna järsu tõusu tõttu.

(28) Uuringu käigus selgus samuti, et turule on juba tulnud või on kohe tulemas uued geneetiliselt muundamata õlivaba letsitiini tarnijad, kes on piisava tegevushaardega. Enamik neist (näiteks Berg & Schmidt/Sternchemie, Ruchi ja Matlani) on oma õlitustamise tootmisliini juba rajanud või annavad selle käiku tuleval aastal (näiteks SG Lecitinas). Tõsiasi, et õlitustamistehaste võimsust on viimasel ajal oluliselt suurendatud, annab tunnistust India ja Lõuna-Ameerika tarnijate kindlast kavast tulla Euroopa turule. Hiljuti Indias ja Brasiilias käiku antud geneetiliselt muundamata õlivaba letsitiini tootmisrajatiste võimsus on suurem kui EMP turu maht.

(29) Suhteliselt paljude ettevõtjate turuletulek annab tunnistust, et õlivaba letsitiini turule tuleku ees seisvad tõkked võivad olla küll kõrged, kuid siiski mitte ületamatud. Kuigi õlivaba letsitiin ei ole tooraine ning tema tootmiseks on vaja tehnoloogiat ja oskusteavet, on konkurendid kinnitanud, et asjakohast tehnoloogiat oli võimalik turult saada (näiteks inseneribüroodelt) ja et nad suudavad toota geneetiliselt muundamata õlivaba letsitiini, mille kvaliteet on võrreldav turuliidrite kvaliteeditasemega. Ka asjaolu, et paljud toiduainete tarbijad nõuavad, et nende tarnijal oleks Euroopas oma esindus, ei takista konkurente eriti, kuna enamik neist teeb koostööd Euroopa edasimüüjatega, kellel on vajalik oskusteave tarbijate ja nende konkreetsete vajaduste kohta. Paljud tarbijad on kinnitanud, et nad on alternatiivsetest geneetiliselt muundamata õlivaba letsitiini tarnijatest huvitatud.

### 3. **Geneetiliselt muundatud letsitiini turud**

(30) Turu-uuringu käigus ei selgunud, et geneetiliselt muundatud letsitiini turgudel esineks konkurentsiprobleeme. Euroopa turgudel kuulub *vedelletsitiini* valdkonnas selge juhtkoht endiselt ADMile, kelle turuosa on [40–50] %. Talle järgnevad ühinemise osapooled, Solae ja mitu väiksemat konkurenti. Seega ei oleks ühinenud ettevõtjatel erilist võimalust suurendada hinda ühepoolselt või kahjustada konkurentsi muul viisil. Pealegi ei ole Cargilli letsitiini turustamise strateegia suunatud geneetiliselt muundatud letsitiini turgudele. Komisjon ei pea oluliseks ohtu, et ühinemine võib põhjustada tegevuse kooskõlastamist. Selle põhjused on eeskätt samad kui geneetiliselt muundamata vedelletsitiini puhul (hinnad ei ole läbipaistvad, turuosade ebasümmeetrilisus jms). Euroopa geneetiliselt muundatud *õlivaba* letsitiini turust kuuluks Solaele [50–60] % ja talle järgneks DFI, kuid Cargilli lisandumise tulemusena ei suureneks viimase turuosa kuigivõrd. Turul on ka teisi konkurente (näiteks ADM). Seega on geneetiliselt muundatud õlivaba letsitiini turgude kattumine väike.

### 4. **Pektiin**

(31) Osapoolte summaarne pektiinituru osa ei ole terves maailmas ega ka EMPs suurem kui 25 % ja suureneks ühinemisel ainult vähesel määral. Turuliidri CP Kelco ja praegu teisel kohal oleva Danisco seisundit ühinemine ei mõjuta. See hinnang ei muutuks ka juhul, kui eristada alternatiivseid turge (näiteks ülemaailmsed turud, õuna- ja tsitruspektiini turud või metoksüüli sisalduse järgi liigitatud turud), kuna sel juhul nõrgeneks Cargilli seisund veelgi.

### 5. **Vertikaalne mõju (seemnetest saadav toorõli)**

(32) Kuigi kavandatav toiming võib turule avaldada vertikaalset mõju, kui arvestada EMP sojatoorõli eelneva turu hüpoteetilist määratlust, ei põhjusta see vertikaalseid konkurentsiprobleeme peamiselt seetõttu, et DFI ja Cargill ostavad geneetiliselt muundamata vedelletsitiini valmiskujul kolmandatelt isikutelt ega kasuta geneetiliselt muundamata letsitiini tootmiseks isetoodetud geneetiliselt muundamata toorainet.

## VII. **JÄRELDUS**

(33) Seepärast tehakse otsuses järeldus, et kavandatav koondumine ei kahjusta märkimisväärselt tõhusat konkurentsi ühisturul ega selle olulises osas.

(34) Sellest tulenevalt kuulutatakse otsuses koondumine kokkusobivaks ühisturuga ja Euroopa majanduspiirkonna lepinguga vastavalt ühinemismääruse artikli 2 lõikele 2 ja artikli 8 lõikele 1 ning EMP lepingu artiklile 57.